

PREZIMENA, OSOBNA IMENA, OBITELJSKI I OSOBNI NADIMCI KRIVOPUĆANA

Enver LJUBOVIĆ
V. Čopića 1
53270 Senj

1. UVODNI DIO

Žitelji Krivog Puta, Krivopućani, pripadaju primorskoj skupini Bunjevaca-Krmpočana, a na ove prostore naselili su se tijekom seoba 1605. i 1627. Naselili su se iz zadarskog zaleđa, tj. Podzrmanja u Lič (Gorski kotar) i Krmpote, naselje koje je postojalo pod imenom Sv. Jakov i prije seoba Bunjevaca (usp. Pavličević 1989:155.). Dakle, dio Bunjevaca iz Ravnih Kotara naselio se tijekom seoba u Krmpote, gdje je bilo naselje pod imenom Sv. Jakov i prije seoba Bunjevaca, a dio u Gorski kotar.

Doseljavaju tri skupine, jedna su bili Krmpočani koje je predvodio Damjan i njegov sinovac Tadija.¹ Oni su u Hreljinu, u crkvi sv. Jurja, 16. lipnja 1605. položili prisegu vjernosti Zrinskim i Frankopanima, koji su bili feudalni gospodari toga kraja. Oko 1627. dolazi do sukoba Bunjevaca –Krmpočana sa Zrinskim i Frankopanima, oko posjedovanja zemlje pa se, zbog guste naseljenosti kraja, Bunjevci-Krmpočani spuštaju prema moru u Sveti Jakov, danas Krmpote, a jedan dio odlazi iz Krmpota preko Alana i Krivog Puta sve do prijevoja Vratnik. (Pavličević 1989:156).

Za ovaj prilog podatke sam sakupljao razgovarajući s pojedinim Krivopućanima (metodom usmene povijesti, kako to nazivaju povjesničari, odnosno tehnikama intervjua, kako to nazivaju etnolozi). Cilj ovoga priloga je prikazati osobne i/ili obiteljske nadimke te osobna imena Krivopućanki i Krivopućana. Također sam naveo i sva prezimena Krivoga Puta i nastojao objasniti njihov postanak s jezičnog aspekta. Sve nadimke klasificirao sam po obiteljima i naseljima (zaselcima). Nakon pregleda građe nastojao sam dati i kratko objašnjenje pojedinog nadimka, svrstati obiteljske nadimke prema kategorijama nastajanja (npr. prema zanimanjima, tjelesnim osobinama, karakternim osobinama). Za pojedine nadimke naveo sam i kratke priče kazivača o razlozima njihova nastanka.

Izuzetno je značajna sklonost Krivopućana, ali i svih primorskih Bunjevaca, davanju nadimaka. Naime, oni se koriste u svakodnevnoj jezičnoj komunikaciji te preuzimaju identifikcijsku ulogu prezimena i imena osobe. Obiteljski nadimci ovoga kraja imaju svoju praktičnu ulogu jer dovode do lakše identifikacije osoba unutar istog sustava prezimena. *Nadijevanje nadimaka nije samo hir određene sredine nego nužnost radi lakše identifikacije osoba* (Šimunović 2006: 191).

Obiteljski nadimci su se nasljeđivali, a često su pojedinci, vremenom, u okviru jedne obitelji dobivali osobne nadimke koji su se onda pretvarali u obiteljske.

2. PREZIMENA, MUŠKA I ŽENSKA IMENA

2.1. KRIVOPUTSKA PREZIMENA

Prezimena su vrlo značajan i koristan pokazatelj koji upućuje na vrijeme i mjesto nastanka pojedine obitelji, odnosno roda. Prezimena krivoputskog kraja uglavnom datiraju s početka 17. stoljeća, a neka nalazimo u razdoblju pred doseljenje Bunjevaca krajem 16. stoljeća, kao npr. prezime Butković i Špalj.

Većina bunjevačkih, pa time i krivoputskih prezimena ustalit će se tek nakon oslobođenja naših krajeva od Osmanlija krajem 17. stoljeća, kada je konačno došlo i do trajnog naseljavanja Bunjevaca na ove prostore.

¹ Od svih krivoputskih obitelji jedino Krmpotići dolaze u Sveti Jakov, danas Krmpote, u prvoj seobi 1605. godine, a sve ostale obitelji doseljavaju se u drugoj seobi 1627. godine, a neke kasnije, kao npr. Burići, Butkovići, Anići, Špalji, Rončevići i Šolići. O seobama Bunjevaca - Krmpočana opširnije vidi u: Pavličević 1989: 147-170.

Austrijska carica Marija Terezija (1740.-1780.) naređuje svim državnim službama da *moraju popisati sve osobe, s osobnim imenom i prezimenom koje mora biti nasljedno i nepromijenjeno.* (Salopek 2007: 222)

U drugoj seobi Bunjevaca-Krmpočana 1627. u Krmpota iz Liča² na ovo područje doseljavaju se obitelji: Blaževići³, Filipovići, Pavelići, Pavličevići, Peričići, Prpići, Šojati, Špalji, Tomljanovići (Tomljenovići) i Vukelići (opširnije vidi u: Pavelić 1991:21-45, Šarić 2008:15.-43., Pavičić, 1962: 160).⁴

Dakako, značajno je spomenuti da je danas, usprkos površinski velikom području Krivog Puta, prisutno svega 11 prezimena⁵, a najbrojnija prezimena su: Tomljanovići⁶ (Bunica, Butković Dolac, Podbilo, Krivi Put, Vrataruša, Vrtlina, Cigići, Zamalić, Sibinj Krmpotski), Prpići⁷ (Francikovac, Lucići, Judića Gorica, Klarićevac, Krivi Put, Mrzli Dol, Šušanj i Veljun), Krmpotić⁸ i (Veljun Primorski), Šojati (Šojatski Dolac) te Vukelići⁹ (Alan).¹⁰

Ostala prezimena su: Blaževići (Stanić Brig-Mrzli Dol), Šolići (Podbilo-Šolići), Špalji (Gornji i Donji Špalji), Filipovići (Krivi Put), Rončevići (zaselak Rončevići) i Burići (Serdari).

Danas na području Krivoga Puta postoje rodovski nazivi zaselaka koji su dobili ime po prezimenima, kao npr.: Anići, Burići, Butković Dolac¹¹, Pavelići, Rončevići¹², Šojatski Dolac, Šolići, Špalji¹³ (Gornji i Donji Špalji) i Vukelići¹⁴.

² Godine 1633. Bunjevci-Krmpočani već su u Krmpotama: *Nastanjeni do daljega odlučka med Senjem i Ledenicami pri Sv. Jakovu* (Lopašić, II. 1889: 163)

³ Prezime Blažević dolazi od riječi *Blaž* > grč. Blasios, lat. Blasius, a Blaževa djeca nazvana su Blaževići. Više u: Brodnjak 1992: 146.

⁴ Od svih gore navedenih obitelji prema vlastitom saznanju i radu na terenu te izjavama nekoliko kazivača krivoputske obitelji, koje i danas obitavaju na ovome području su: *Blaževići, Filipovići, Krmpotići, Prpići, Pavelići i Šojati*, a nešto kasnije se doseljavaju *Anići, Burići, Butkovići, Rončevići, Šolići i Špalji*. Špalji ne pripadaju Bunjevcima, nego su se doselili iz Bribira (Vinodol) i pripadaju staroj autohtonoj hrvatskoj obitelji Vinodola, a potvrdu za to imamo i na starom groblju u Svetom Jakovu (Krmpote), gdje i danas postoji nadgrobna ploča s imenom, dakako, viđenije osobe, Ana Marije *Špalj*, bez godine rođenja i smrti. Nekoliko članova ove obitelji naselilo se u Krivi Put, gdje su formirali rodovsko naselje (zaselak) Špalji (Gornji i Donji Špalji), te poprimili bunjevački identitet ušavši u bunjevačko naselje. Opširnije vidi u: Pavelić 1991:39-40. Isti naziv zaselka, na dvije nadmorske visine, nastao je kao posljedica selidbe na ljetne *stanove* u ljetnim mjesecima. Više vidi u: u prvom svesku Monografije, u prilogu M. Rajković 2008: 159-183.

⁵ Na temelju terenskog istraživanja utvrdio sam da u Krivome Putu danas živi jedna obitelj po prezimenu Mihelac, koja se doselila iz Slovenije, pa čak ima i obiteljski nadimak Melac te jedna obitelj Tonkovića, koja se doselila iz okolice Otočca u Lici i priženila u obitelj Prpić *Mukin* te obitelj Hotlovac, iz Kotor Varoši iz (BiH), koja se priženila u obitelj Prpić s nadimkom *Šekin*. U zaselku Šojatski Dolac živi obitelj Taboga, talijanskog podrijetla koja nosi nadimak *Balun* jer se Taboga priženio u obitelj Šojat *Balun*.

⁶ Prezime Tomljanovići (Tomljenovići) nastalo je od osobnog imena Thoma koje je aramejskog podrijetla. U grčkom jeziku javlja se u obliku *Thomas*, a u latinskom Tomas. Opširnije u: Šimunović 2006: 40.

⁷ Prezime Prpić u osnovi ima glagol *prpati* > čeprkati, prekapati po nečemu, tražeći nešto, a imenica *prpa* znači > strah, trta, nevolja. Opširnije u: Brodnjak 1992:459.

⁸ Šimunović 2006: 137. Bunjevačko i vlaško pleme Krmpote, dalo je ime naselju i oblikovalo prezime Krmpotić. Etimologija prezimena je u vezi s latinskom imenskom osnovom *camp(us)*, tj. *oni koji žive u polju*.

⁹ Prezime je nastalo od rodonačelnikova osobnog imena Vukelja ili Vukela koje je izvedenica od narodnoga imena Vuk, a Vukeljini potomci su Vukelići. Postoje dvije nesrodne rodovske zajednice istoga prezimena: a) Vukelići katolici Bunjevci naseljeni uglavnom u senjskom zaleđu (Alan, Jablanac i Krasno) te Lika b) pravoslavni Vukelići (Drežničko polje i Plaški). Opširnije u: Salopek 2007: 452.

¹⁰ Po popisu stanovništva Kraljevine Jugoslavije iz 1930. godine u Krivome Putu je po prezimenima živjelo: Blaževića (10 obitelji), Filipovića 2, Krmpotića 56, Prpića 120, Rončevića 5, Šojata 50, Šolića 10, Špalja 21, Tomljanovića 142 i Vukelića 13 obitelji. Opširnije u: Pavičić 1962: 275-290.

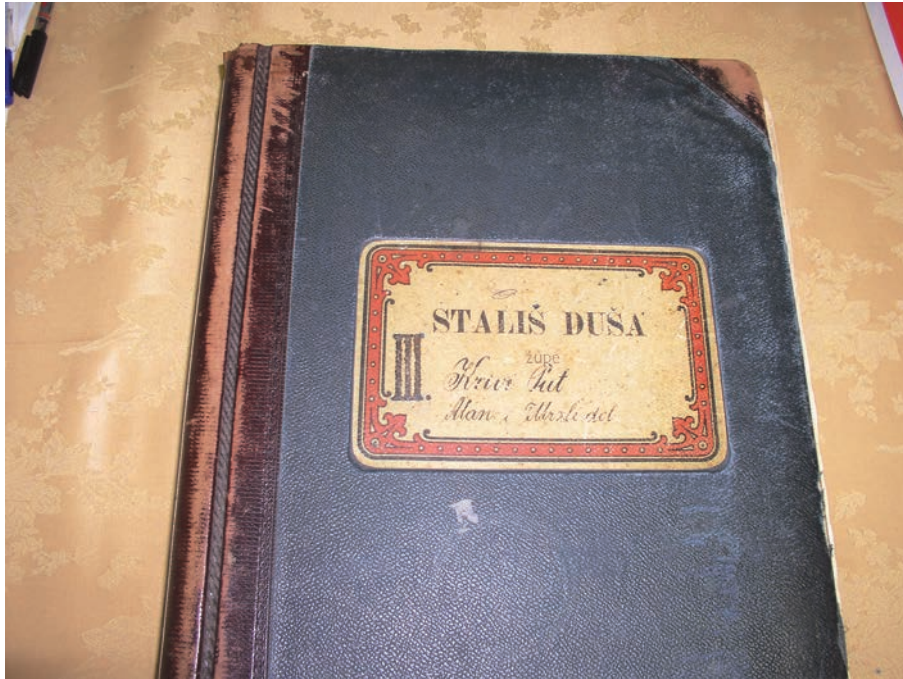
¹¹ Godine 1461. kneginja Elizabeta Frankopanka darovala je fratrima samostana sv. Jelene pokraj Senja sjenokošu u Dolcu, a vjerojatno se radi o rodovskom naselju Butković Dolac nedaleko od Vrataruše. Opširnije u: Bogović 2008: 69. Butković Dolac je rodovsko naselje stare hrvatske obitelji Butković. Prezime je nastalo od rodonačelnikova osobnog imena Butko (Budo, Budimir i Budislav), a Butkovi potomci su Butkovići. Prvi put se spominju u ispravi iz 1475. godine Mihovil Butković, vikar samostana sv. Mikule na Gvozdu (pavlinski samostan na Kapeli). Jedna grana ove obitelji je plemićka te posjeduje grb. (Salopek 2007: 288-289)

¹² Šimunović 2006: 201. U osnovi ovog prezimena je pridjev *h(rom)*, odnosno imenica *h(romac)* »čovjek koji hramlje«. Ovdje tjelesna mana postaje važan pokazatelj u identifikacije neke osobe. Prezime je nastalo na štokavskom jezičnom području koje u svojem govoru nema glasa /h/.

¹³ To patronimsko ime, nastalo od albanskog imena Pal (Palj) < Paulus ili Pavao, Pavle. Danas je u Arbanasima (istočno predgrađe grada Zadra) često prezime De Špal (i) > Dešpalj. Dešpalji su se, naime, bježeći u 17. stoljeću iz okolice Skadra

U ovim rodovskim naseljima, gdje su žitelji istog prezimena, a mnogi nose i isto osobno ime, stanovnici se međusobno prepoznaju po osobnom ili obiteljskom nadimku.

Nekoliko zaselaka Krivoga Puta¹⁵ nose imena po obiteljskim nadimcima matične prazdruge, kao npr. Milčići (Krpmotići-Milčići), Rusova Draga (Prpići-Rusovi), Sovića Draga (Tomljanovići-Sovini), Popići (Prpići-Popići), Tusi (Pavelići-Tus), Markuzi (Pavelići-Markuzi), Tamburi (Prpić-Tamburi), Škopci (Krpmotići-Škobac), Lopci (Prpići-Lopci) Zečevi (Krpmotić-Zečevi), Grujičin Dolac (Tomljanovići-Grujice).¹⁶

Slika 1: *Stališ duša (Status animarum) Župe Krivi Put, knjiga III.; snimila Blaženka Ljubović, Gradski muzeja Senj, veljača 2009.*

2.2. MUŠKA OSOBNA IMENA

Najčešće zastupljena muška osobna imena stanovnika Krivoga Puta su¹⁷: *Andrija>Jandre, Jandran, Antun>Ante, Anton, Avram, Blaž, Božidar>Božo, Branimir>Branko, Dujo, Mišo, Mirko, Miko, Mime, Damjan>Dane, Domagoj, Dominik, Filip, Davor, Dragutin>Drago i Dragan, Karlo, Franjo>Frane (Vrane), Nina, Gabrijel>Gabro, Gojko, Grgur>Grga i Grgo Ivan>Ive, Ivo, Ivica, Ilija i Ico, Ilija, Izidor, Jakov, Jerko, Josip>Josu i Josica, Juraj>Jure, Juka i Jurica, Krunoslav>Krone, Krešimir>Krešo, Kuzman>Kuzma, Lovro>Lovran, Lovre, Luka>Lukina, Marijan>Marin i Marinko, Martin>Maco, Milan>Mile, Mićo, Mijan,*

u Albaniji, naselili u Arbanasima na mletačkom teritoriju. Prezime je etničkog podrijetla nastalo po imenu nasebin-skog kraja na sjeveru Skadarskog jezera". (Šimunović 2006: 319 -320).

¹⁴ O naseljima i zaselcima Krivoga Puta opširnije u: Korenčić 1979: 603-609, Feldbauer 204:I., 7., I., 384, II., 503 II., 593-594, II., 843 i II., 867 i Ljubović 2008: 52-54.

¹⁵ Franjo Julije Fras u: Topografija Karlovačke Vojne krajine 1835:192, navodi: *Krivi Put je kapetanska postaja i selo s 98 kuća, 1246 katoličkih žitelja, s katoličkom župnom crkvom te postajom tridesetničara u sastavu Ogulinske graničarske pukovnije.*

¹⁶ Do ovoga zaključka došao sam razgovarajući s mnogim Krivopučanima, budući da o prezimenima i nadimcima Krivoga Puta nema do sada objavljenih radova.

¹⁷ Više o osobnim imenima u Hrvata u: Šimundić 1988:1-571. Do ovoga zaključka došao sam detaljnim pregledom knjiga *Stališ duša (Status Animarum)*, Župe Krivi Put, knjige I, kućni broj od 3 do 371, knjiga II. kućni broj 371 i dalje i knjiga III; Alan i Mrzli Dol. Zahvaljujem se senjskom župniku i kanoniku Senjskog kaptola prečasnom gospodinu Mili Čančaru, koji mi je ustupio na pregled knjigu *Stališ duša* Župe Krivi Put.

Mijo i Mijat, Mladen, Nikola>Niko i Nina, Mihovil>Mićo, Mile, Miljenko, Milovan, Miroslav>Miro, Mišo, Marko>Markan, Markica, Markutina, Mate, Mateša, i Milko, Pavle>Pave, Paval, Petar>Pere, Perica, Pece, Peko, Pile i Pešo, Rok>Roka, Vincencije>Vice, Vico, Vinko i Viki, Slavko>Slaven, Slave, Srećko, Stipan>Stipe, Stipurina i Pićo, Šimun, Tomislav>Tomo i Tone, Vale>Vališa, Vid>Vide, Vladimir>Vlado, Vlade, Vlatko, Zdravko, Zlatko i Žarko.

2.3. ŽENSKA OSOBNA IMENA¹⁸

Najčešće zastupljena ženska osobna imena u Krivome Putu su ova:

Ana>Anka, Ankica, Antonija>Tonka, Blaženka>Blaža, Božena>Božica, Branka, Danica, Dragica>Draga, Dunja, Francika>Franjka, Franca (Vranca)¹⁹, Đurđica>Đura, Ivana, Ivanka, Jelena>Jelka, Jela, Julija>Jula, Julka, Jadranka>Jada, Joka, Klara, Lenka, Luca>Lucija, Josipa, Katarina>Kata, Katica, Kaja, Karma, Ljerka, Ljuba>Ljubica, Manda>Mandica, Marija>Marica, Mara, Marina, Marijana, Marin-ka, Marijanka, Marta, Martina, Maša, Maca, Milica>Milka, Mica, Miljenka, Miroslava>Mirjana, Mira, Mladena, Ruža>Ružica, Slavka>Slavica, Slava, Štefa>Štefica, Štefanija, Tomislava, Tereza, Vera, Zdenka i Zorka>Zora, Zorica.

3. OBITELJSKI NADIMCI, OSOBNI MUŠKI I ŽENSKI NADIMCI

U mnogobrojnim krivoputskim rodovskim naseljima, svaka je obitelj imala, a najčešće ima i danas, nadimak-*priimak* ili *špicnemet* (njemački: Spitzname²⁰), kako stanovništvo često naziva obiteljski nadimak koji se uglavnom nasljeđivao.

Obiteljski nadimak najčešće je izveden od osobnog nadimka kojeg je nositelj stekao na različite načine, npr. Gara (osoba crne puti), *Kiš*,²¹ *Brkak* (čovjek koji ima brk), *Vickov*²² (potomak *Vicka*), *Šnajdar*²³, *Birt*,²⁴ *Samardžija*²⁵ itd.

Često nadimci ovoga kraja izražavaju duhovna, karakterna i tjelesna obilježja osoba u pojedinim obiteljima, a različiti opsceni nadimci ne doživljavaju se u ovoj sredini kao opsceni, npr. genitalije, koje kroz dugu povijest još od paleolitika simboliziraju plodnost, npr. *Kure*, *Kurčin*, a iz razgovora s nositeljima ovakvih nadimaka nisam primijetio da se srame, nego su čak i ponosni na svoje nadimke jer simboliziraju muškost i seksualnost.²⁶ Nadimci ovoga kraja, uz jezičnu obavijest koju nose, često odražavaju socijalne

¹⁸ *Stališ duše, Župe Krivi Put (Status animarum)*, knjiga I, kućni broj 3 do 371, knjiga II, kućni broj 371. i dalje i knjiga III, Alan i Mrzli Dol.

¹⁹ U krivoputskom štokavskom govoru glas **f** izgovara se **v**, pa otuda imamo i izgovor osobnih imena **Vrane** (Frane), **Vranca** (Franca) te izgovor naziva toponima-zaselaka **Vrancikovac** (Francikovac) i **Vrataruša** (Frataruša). Fratri samostana sv. Jelena imali su preko brda svoje posjede, na što upućuje naziv Vrataruša. Više o crkvenim redovima na području Krivoga Puta u radovima gospičko-senjskog biskupa msgr.dr. Mile Bogovića u: Senjskim zbornicima 15(1988), 109-120 i 17(1990), 69-92. Opširnije u: Bogović 2008: 69.

Senjski franjevci (franciscani) imali su posjede iznad Senja, otuda naziv Francikovac. Neki smatraju da je u Francikovcu u srednjem vijeku bila opatija sv. Dujma. Opširnije u: Bogović 2008: 69.

²⁰ Njemački, Spitzname(n) der,-(n)s,-(n), nadimak. Vidi opširnije u: Hurm 1959; 631.

²¹ Kiš od: kišur, -ura, mađ. (kis-malen, ur –gospodin) ili mladić iz ugledne obitelji *mladi gospodin*. Klaić 1988: 692.

²² Ovaj nadimak kao i većina nadimaka izvedeni su od osobnog imena nekoga od predaka (oca, djeda, pradjeda) koji je bio rodonačelnik tj. starješina obitelji. Obiteljski nadimci se prenose na potomke, sinove i kćeri, kao npr. *Jolini*, *Jukšini*, *Miškecovi*, *Milčići*, *Milajšini*, *Miškovi*, *Miladiinovi*, *Markišini* i drugi.

²³ Šnajder, 2. mn. šnajdera, njem. Schneider-krojač. Opširnije u: Klaić 1988: 1300.

²⁴ Birt, njem. Wirt 1. birtaš-aša-gostioničar, krčmar. 2. katkada i umjesto birtija, bircauz, bircuz. Klaić 1988: 176.

²⁵ Samar,ara, novogrčki (samarion), sedlo, tovar, Klaić 1988:1191. Onaj koji izrađuje samare zove se samardžija, a postoji i bunjevačko prezime Samaržija iz okolice Senja (Stolac, Oltari).

²⁶ Više vidi u: Salopek 2007:229.-235.)

odnose u raznim dobnim, prostornim, staleškim i profesionalnim sredinama. Takvi nadimci su: *Ban, Kralj, Car, Cestar, Knez, Šnajdar, Blagajnik, Lugar i Apel*²⁷ jer su zauzimali posebno statusno mjesto u seoskoj društvenoj hijerarhiji, a njihovi obiteljski nadimci pokazuju također važnost i značaj tih obitelji u maloj sredini.

Nadimci se, radi lakšeg identificiranja, navode i na nadgrobnim spomenicima, tako u krivoputskom groblju u Podbilu većina osoba ima isklesan obiteljski nadimak (sl. 2)

Slika 2: Groblje u Podbilu, iz Fotoarhive Gradskog muzeja Senj.

3.1. POPIS OBITELJSKIH NADIMAKA PO PREZIMENIMA I NASELJIMA

U ovom odlomku navodim obiteljske nadimke koji danas postoje i koji se koriste u svakodnevnom razgovoru, jer su se mnogi nadimci vremenom izgubili, tj. zaboravili. Nadimke ću povezati s prezimenima i svrstati ih pod mjesta krivoputskog područja.²⁸

3.1.1. NASELJE ÀLAN

U naselje Alan spadaju zaseoci: Rupa, Vukelići-Brina, Butković Dolac, Čigići, Klânac Àlanski, Vrtlina i Zamâlic²⁹

TOMLJANOVIĆ, Zamâlic

Àmpulica, Blâžić, Carevi (i Mâksini), Kaja, Mićan, Pèriša (Mića) Pùpan, Pròtov, Talijan, Samârdžija, Tâmbur

²⁷ Tomo Špalj *Cucin*, iz Gornjih Špalja objasnio je nastanak nadimka *Apel*: *Jedan iz člana obitelji Prpić iz Matića bio je poljar za vrijeme Austrije, te je stalno govorio, apelirao da se čuva stoka i da se ne pušta slobodno na njive i livade, pa je zbog stalnog apeliranja dobio nadimak Apel.*

²⁸ Posebnu zahvalu dugujem kazivačima: Ani Krmpotić *Bojinov, Brdinoj, Đurđici Lopac Vickovoj, Branku Tomljanoviću Ropeti, Tomi Špalju Cucinom, Milanu Krmpotiću Tralji, Mladenu Prpiću Bojinom, Bradi, Mladenu Šojatu Bilinom, Milanu Šojatu Colašu, Mirku Krmpotiću Tabanu, dr. Željku Tomljanoviću Nožici, Marku Vukeliću Mrci te Marijanu Paveliću Mašinom iz Pavića koji su mi nesebično pomogli u sastavljanju popisa obiteljskih nadimaka, razvrstanih po prezimenima i naseljima krivoputskog kraja.*

Sve nadimke je akcentirao književnik Milan Krmpotić, rođenjem Krivopučanin, a danas živi i radi u Senju.

²⁹ O naseljima i broju stanovnika Krivoga Puta od 1857. do 1971. Opširnije u: Korenčić 1979: 603-609, Feldbauer 2002: I, 7 i Ljubović 2008:52-54.

VUKELIĆ, Rupa

Anta, Bager, Bartol, Deviza, Gúšin, Grašin, Grgičin (i:Lujin), Juričin, Kožúnov Kúrčina, Lugar, Mácin, Pòpov, Rokić, Šepndin, Tomičin, Torešin

VUKELIĆ, Vukelići-Brina

Antonéčev (i Antonéca), Bêle, Cija, Drvenica, Gúžve, Ìvelica, Kùjan, Krkin Lukac, Mutin, Mrce, Mrkin (i Mrkeša), Risov, Šigo, Škéra, Šlik, Tìnac, Vole

FILIPOVIĆ, Vukelići

Vàliša

BUTKOVIĆ, Alan

Gara, Jòlina, Krunin, Nónić, Ruskinjin (i Bláževi)

TOMLJANOVIĆ, Alan

Marić, Mrda

TOMLJANOVIĆ, Cigići

Čúle, Dujan, Kule, Pilić, Víde

BUTKOVIĆ, Vrtlina

Rila, Čadeša, Čuža (i Bòškovi), Marijanić

TOMLJANOVIĆ, Vrtlina

Ántin, Batina, Bura, Čadeša, Jùrina (i Mílka), Kòmar, Marjanić i Omanić

BUTKOVIĆ, Butković Dolac

Búša, Subota, Tòpo

PRPIC, Butković Dolac

Brkac, Perica

TOMLJANOVIĆ, Butković Dolac

Bègan, Gude, Kuić, Skàle i Vòrgo

3. 1. 2. NASELJE PÒDBILO

U naselje Podbilo spadaju zaseoci: Cupići, Matići, Murtići, Panjići, Plemići, Podbilo (mjesto), Šimerići, Šolići, Tomići i Žuljevići (Korenčić 1979:603-609, Feldbauer 2004:593-594 i Ljubović 2008:52-54).

TOMLJANOVIĆ, Cùpići

Bàra, Cija, Čòna, Ìvići, Jòle, Roša

TOMLJANOVIĆ, Panjići

Bareta, Bàjo, Búrlina, Caljina (i Gičān), Dada, Dokonja, Drímalica, Gilja, Grgúr, Jukša, Ikèla, Kikeš, Lasica, Markéž, Mica, Mijàtina (i Zèkići, Grobar)³⁰, Nikić, Prgâč, Pugân, Puljíz, Ružin, Solkan, Šimàica, Škoro, Šuškalò, Tòjo, Tòle, Vugèrija.

³⁰ U zaselku Zekići(Podbilo) živi obitelj Marka Pavelića *Zekić, Mijatina, Grobar* koja se doselila iz zaselka Bile u naselju Krmpote, a Marko Pavelić najstariji je stanovnik Krivoga Puta iz muške populacije.

TOMLJANOVIĆ, Šimërići

Adam, Bareta, Còto (i Svécev i Burlina), Crvënko, Čičma, Gecan, Ìvela, Kesa, Màreta.

TOMLJANOVIĆ, Murtići

Bân

TOMLJANOVIĆ, Tõmići

Bájo, Bulina, Drímalica, Jérko, Jakša, Mâčak, Mârkiša (i Kanada), Rámbula, Pičo (i Matela), Škõro, Toniša, Àmpulica

TOMLJANOVIĆ, Matići

Jukša, Pičo (i Matela), Miliša-Zekan

TOMLJANOVIĆ, Žûljevići

Mârkeša, Tõniša, Vrân

TOMLJANOVIĆ, Plemići

Bukva, Juko, Kečina, Klica, Matan, Mukin, Papaga, Perîc Perić, Pržina, Rebica, Rîža

PRPIĆ, Matići

Àpel, Bàre, Fuks, Íso, Leca, Mârkač, Markin, Miloš, Mukin, Pêce, Šêko, Šîmac, Šoparîn, Têlac, Tôle i Vickov (i Ilijin, Mâšin) i Zéčevi.

TOMLJANOVIĆ, Plovàniija

Krnota, Bele i Oporavija

PRPIĆ, Põdbilo

Mrda (i Jûrčić)

PRPIĆ, Plemići

Čubrk i Peričin

ŠÕLIĆ, Šõlići

Batàlija, Čâmbre (i Batàlija), Ljibina, Pùrica, Mičel, Murta, Tutan, Josùtina

TOMLJANOVIĆ, Šõlići

Murta

VUKELIĆ, Cùpići

Míkula

3. 1. 3. NASELJE KRIVI PUT

U naselje Krivi Put spadaju zaseoci: Krivi Put, Gorica Judića ili Krivoputska, Longovac, Lukići, Nikolići, Šašina, Šojatski Dolac, Gornji Špalji, Špinići i Zekanovići (Korenčić 1979:603-609, Feldbauer 2004. I.: 384 i Ljubović 2007: 52-54)

PRPIĆ, Krivi Put

Baja (Mikelin), Bàriša (Màgarac), Blagajnik, Búre, Čikan Junac, Ìvanov (i Židâr) Jāgić, Krazma, Kujica, Jukin, Kõvač, Àntišin, Milić, Àntin, Buva, Cungo, Bàbica, Ìvanov, Jukin, Kupus, Keba, Bokan (i Bõži-

ni), Tèrèzin (i:Mutin), Poštar (i:Miš), Duda, Baja (i:Kapulica), Stipina, Šuvòr, Îcin, Ìvanov, Rùsàn, Pèsar, Ùdulìn, i Zidār

PRPIĆ, Lukići

Àntiša, Bàriša, Butīga, Gàjtan, Tkàljac, Čòro, Čuk, Jâgić, Cija, Jerkov, Junac, Kujica, Lucin, Lukičin,

TOMLJANOVIĆ, Krivi Put

Gàla, Ròpeta

ŠPÁLJ, Krivi Put

Màćan (i Pèntić)

PRPIĆ, Judića Gorica

Dalmatinac, Dòmljan, Jòžina, Juda Martáva, Miškec

PRPIĆ, Longovac

Àbram, Baja, Kèinig, Nikin, Paja

PRPIĆ, Nikolići

Juda, Keza, Mätela, Màrkèž (i: Micàn), Matković, Mrda, Milàjsa (i Bân), Mùnela, Štelìna, Vranelà

PRPIĆ, Šašina

Bus, Gusle i Matkov

ŠÒJAT, Šòjatski Dòlac

Bàbić (i:Šòrda), Budić, Balùn, Brk, Braić (i:Paljak), Čemòrac, Dràjsan, Gòlija, Grabarovi, Lòjza, Lovran, Lùda, Marić, Mòko, Provòz, Skula, Škòbac, Vále, Vran, Vice.

PRPIĆ, Šòjatski Dòlac

Jàndran, Šuljac

KRMPOTIĆ, Šojatski Dolac

Šoparin

ŠPALJ, Gornji Špálji

Dúkan (i Pop), Jèž, Mâtin (i Dujičin)

PRPIĆ, Gornji Špálji

Mizèrija

PRPIĆ, Špinići

Bòdul, Lùkinovi, Pèrina, Špírin, Tomina Vrànčina

ŠPALJ, Zèkanovići

Cucin, Kebîn, Kljápo

TOMLJANOVIĆ, Zèkanovići

Cucin, Dujičin, Gala, Lòvre, Lóko, Màrela, Ròjilo, Sòso i Žilica

PRPIĆ, Zekanovići

Mizērija

Tijekom ljetnih mjeseci u Zekanoviće su selili, iz Donjih Špalja, obitelji: *Antonovi, Bēle, Grguš, Vrànela, Zvìrac*.³¹

3. 1. 4. NASELJE MRZLI DOL

U naselje Mrzli Dol spadaju zaseoci: Iličići, Katići, Kostići, Lipa Jela, Lucići, Miškovića, Pavelići, Pavići, Popići, Rusova Draga, Stanić Brig, Tamburi, Tusi i Markuzi (Korencić 1979: 603-609 i Felbauer II., 503)

TOMLJANOVIĆ, Katići

Bojini, Ćiro, Rìlac, Puž, Miládina, Maričin, Ćirin, Lôkin, Kôčina

PRPIĆ, Katići

Sùlinovi

PAVELIĆ, Lìpa Jela

Miškovi, Nona

PRPIĆ, Lucići

Antelìca, Anikin, Mìjin, Lega, Lôko, Katić, Kavàrica, Màoš (i Dànin), Marojica, Pičina, Tomas. Vìce, Švorac, Vuk i Īviša

PRPIĆ, Kostići

Čiko, Kosta

PAVELIĆ, Pavelići (Pòdgaj)

Šcàva, Vaja (i Bēle), Mìcin, Gužva, Perijān, Ćirilov, Kàtić, Kùzman, Dànin, Mårtin

PAVELIĆ, Pavići

Bùrgija (i: Medonja), Josin, Mēdonja (i Mateša), Māšin (i Jurin), Matin, Mijān, Sikirica (i Vranjin), Tòmiša, Tomin, Vrànjić

PRPIĆ, Popići

Pòpić, Zòzan

MIHĚLAC, Popići

Mēlac

PRPIĆ, Rusova Draga

Rus, Gobac, Sína, Bačve, Birt

PRPIĆ, Stanić Brig

Báčve, Jòsina, Jùrina, Pàviša,

³¹ Po pričanju kazivača Tome Špalja *Cucina* iz Gornjih Špalja.

BLAŽEVIĆ, Stanić Brig

Kajela, Kénig, Sīrac, Jôjo, Îvela, Nikolin, Šārac, Trèciak, Šnâjder

PRPIĆ, Tàmburi

Tàmbur

PRPIĆ, Miškovic

Môro (i Šnâjdar)

PAVELIĆ, Tusi i Markuzi

Tus, Markuz³², Jérkov, Ugljevar, Zozan

3. 1. 5. NASELJE VRATARUŠA

U naselje Vratarušu spadaju zaseoci: Bunica, Vrataruša (mjesto), Gujičin Dolac, Sveta Jelena, Klaričevac, Klenova Kosa, Murva, Pijavica, Sibirj Krmpotski, Sovića Draga, Kosova Buljima, Kriva Draga, Šušanj Krivoputski, Tanka Buljima, Vodna (Korenčić 1979: 603-609., Feldbauer II. 2004: 867 i Ljubović 2008: 52-54)

TOMLJANOVIĆ, Būnica

Bātina, Komar, Lukša, Miš, Mòtika, Šāre

ŠPALJ, Donji Špalji (Sveta Jelena)

Béle, Mākulica, Púze, Šārac, Škíca, Škrālje, Vràneta, Zvírac

PRPIĆ, Pijavica

Čāvlina, Gudalo, Gute, Lukin. Mukin, Ralić, Vránce

PRPIĆ, Klaričevac

Còto, Dēde, Gíguš, Milok, Mojzel, Píve, Púca, Šājina, Škrālje, Štanjár, Vrljan, Žilica.

TOMLJANOVIĆ, Vratàruša

Dujās, Guslić, Kārtač, Grgàica, Komàrica, Livak, Māčan, Mòtika, Nožica, Pácula, Pušlilo, Psever, Roka.

PRPIĆ, Kòsova Buljma

Grgàjica, Kos, Špíro

PRPIĆ, Šušanj

Brkac (i Pěšini)

TOMLJANOVIĆ, Šušanj

Gude i Kāić

TOMLJANOVIĆ, Cupina – Sibirj Krmpotski

Àmpulica, Bikan, Began, Car (i Mákšini), Cestar, Dada, Kíle, Jole, Léso, Joja, Sovo, Sópeta, Tojo, Tàmbur, Vúgerija

³² Šimunović 2006: 326. Nadimak Markus ili Mark(uz) nastao je od latinskog imena Marcus (od Mars-rtis), tako da se ovo ime vremenom širilo imenom apostola i sveca Marka, koji je bio i nebeski zaštitnik Venecije.

TOMLJANOVIĆ, Vodna

Lisica i Kotur

TOMLJANOVIĆ, Klenova Kosa

Dada (i:Dadić), Joja

PRPIĆ, Õsredak

Gusina, Kure

BUTKOVIĆ, Sibirj Krmpotski

Blaž, Blažina, Cole, Milin, Roka, Stipan, Tõmin

3. 1. 6. VÈLJUN PRÎMORSKI

Pod naselje Veljun Primorski spadaju zaseoci: Brizica, Burići, Brizica, Veljun (Gornji i Donji), Fráncikovac, Grujići, Kuljići, Lopci, Lukci, Marínovići, Milčići, Mlići, Petuova, Rončevići, Suzna Dolina, Šabani, Škobci, Tabani i Zečevi (Korenčić 1979: 603-609 i Feldbauer, II. 2004: 843).

PAVELIĆ, Serdāri (Srdari)

Jandra, Dujela, Põbedrica, Krèšimirovi, Pset

PRPIĆ, Serdāri (Srdāri)

Jūda (i Bõjin), Duda

RÒNČEVIĆ, Rõnčevići

Bivina, Jola, Nikolini

KRMPOTIĆ, Suzna Dòlina

Dujica, Kavar, Isān, Jucan, Māzija, Milina. Šigo, Šimēta, Šaban, Vinin, Vúčina, Zēc, Zékonja

KRMPOTIĆ; Dõnji Vèljun

Grabār, Pera, Peša, Švābo, Zēc, Žile

KRMPOTIĆ, Gõrnji Vèljun

Gvera, Kavār (i Josēla), Karlov (i Putlja), Ivešin, Janjin, Lile, Rus, Vidin (i Šimunov)

KRMPOTIĆ, Tābani

Tāban

KRMPOTIĆ, Brizica

Bernde, Ivēta, Pēnte, Švābo

KRMPOTIĆ, Kūljici

Bokulić, Pičica, Putlja, Ždròko

PRPIĆ, Kūljici

Markin

KRMPOTIĆ, Lukci

Lukac, Milinovi, Mišina, Radin, Zéc

KRMPOTIĆ, Marīnovići

Anelica, Lêjo, Migeć, Milčić, Pavan, Perinkin

KRMPOTIĆ, Milčići

Milčić

KRMPOTIĆ, Mlići

Kljapan, Marelica, Mlić, Prdalj, Sokol

KRMPOTIĆ, Škôbci

Antèlija, Econja, Kásela, Tralje, Škôbac, Šoparin

KRMPOTIĆ, Zêčevi

Zéc

LOPAC, Zečevi

Šenac (Frane Lopac)

ŠÒJAT, Šàbani

Šàban

KRMPOTIĆ, Petuova

Trtan

PRPIĆ, Fráncikovac (Vrancikovac)

Copić, Kurte, Lopac, Markičin, Savić, Sòko

ŠÒJAT, Fráncikovac (Vrancikovac)

Bàraba, Bile, Bójčić, Còlaš, Juričin, Kesa, Kikić, Klàra, Lugárov, Márkišin, Milànko, Ninac, Pàvić, Pešòta.

TOMLJĀNOVIĆ; Fráncikovac (Vrancikovac)

Gulaš

3.2. OSOBNI MUŠKI NADIMCI

Osobni nadimci su uglavnom nastali prema prepoznatljivim fizičkim i karakternim oznakama neke osobe, odnosno prepoznatljivim duhovnim i tjelesnim osobinama. Nadimci tako predstavljaju specifično obilježje relativno male i zatvorene sredine koju karakterizira međusobna ovisnost žitelja te upućenost jednih na druge.

U ovakvim sredinama česte su i rodbinske veze, pa zbog toga jedna obitelj ima više od jednog nadimka, zbog toga što su se gotovo svi nadimci kroz nekoliko generacija zadržavali. Osobni nadimci uglavnom prelaze u obiteljske u drugoj ili trećoj generaciji.

Neki osobni i obiteljski nadimci Krivopučana u nekim drugim krajevima Hrvatske imaju funkciju prezimena, kao npr. Čuk, Lopac, Gecan, Fuks, Šnajder, Birt, Čamber, Marelica, Anelica itd.

Tako npr. više nadimaka ima obitelj Pavelić Marka *Zekić, Mijatina, Grobar* iz Podbila, obitelj Prpić iz Serdara *Bojini, Juda*, Prpić iz Matića s nadimcima *Mašin, Ilijin i Vickov*, Tomljanović iz Alana s nadimcima *Carevi i Maksini*, Pavelić iz Pavića s nadimcima *Burgija i Medonja*, obitelj Tomljanović iz Šimerića s nadimcima *Coto, Svečev i Burlina* itd.³³

Nekoliko osobnih muških nadimaka iz Krivoga Puta:

Aladar, Bartol, Bika, Bikac, Bili, Blitva, Buba, Brk, Bukva, Bunjo, Brada, Bure, Ciko, Cigo, Crvenko, Cvija, Čaruga, Čoban, Čopo, Čoro, Coto, Cole, Čotol, Čuk, Čubina, Dalmatinac, Fabo, Fuks, Gara, Gu-meša, Guza, Gušte, Indus, Jale, Jukan, Kanada, Keba, Kusa, Krazma, Lasa, Lele, Lugarov, Major, Maleta, Marela, Meduza, Mičel, Mičina, Mijatina, Miki, Milanić, Marena, Mizerija, Muša, Padelica, Pile, Pa-ljak, Pivalica, Rus, Ruskinja, Samac, Mata, Stipina, Stipurina, Svileni, Špika, Šumar, Talijan, Tava, Turina, Tarigora, Udulin, Vranac, Vrangal, Vugerija, Žutića.

3.3. ŽENSKI OSOBNI NADIMCI

Žene su se najčešće identificirale osobnim imenom, a ako to nije bilo dovoljno, uz ženino ime dodavalo se ime ili prezime oca ili muža. Žene su tek od Tridentskog koncila (1545.-1560.) dobivale prezime po očevu koljenu djevojačko, a udajom dobivaju muževljevo prezime (usp. Šimunović 2006: 42). Često se prezimenom i nadimkom u manjim sredinama isticala posvojnost, a time i ovisnost i to uglavnom u seoskim sredinama kao što je bilo područje Krivoga Puta.

Žene u Krivome Putu najčešće dobivaju nadimak djevojačkog roda (oca), a kada se udaju dobivaju mužev obiteljski nadimak, npr. *Jola-Jolina, Kavarića-Kavaričina, Vicko-Vickova, Čambre-Čambrina, Čona-Čonina, Balun-Balunova, Jukša-Jukšina, Periša-Perišina, Šimaica-Šimaičina* itd. Neke žene su i udajom zadržale svoj djevojački nadimak i po tome se identificiraju, kao npr. Mara Tomljanović *Isanova*, koja je iz obitelji Krmpotić *Isan* iz Veljuna Primorskog ili Nada Prpić *Bojina*, udala se za Prpića *Terezinog*, ali i dalje koristi svoj djevojački nadimak. No od pojedinih žena nadimak se prenosio na čitavu obitelj i to u situacijama kada su se u lokalnoj zajednici isticala po nečemu. Takvi nadimci od osobnih postajali su također obiteljski, kao npr. *Boja, Terezini, Puca, Kajela i Milišina*.

Ponekad je čitava obitelj dobivala nadimak po ženi i to najčešće kada su žene bile nositeljice zajedništva obitelji, odnosno muškarci iz tih obitelji su zbog posla izbivali iz kuće. Zbog rada u raznim krajevima Hrvatske i u europskim zemljama, muškarci su bili odsutni od kuće veći dio godine, a kod transkontinentalnih migracija i po nekoliko godina³⁴. Snahe su u obitelji dakako ulazile udajom i dobivale dužnosti i obveze koje su ponajviše uključivale rađanje potomaka i odgoj djece, rad u kućanstvu, na zemljoradnji i brigu oko domaćih životinja, a o raspodijeli gospodarskih poslova u odsutnosti muškarca odlučivala je najstarija žena.

Dakako ovo nisu bili jedini razlozi usvajanja ženskih nadimaka, često se radilo o prepoznatljivoj ženskoj osobi koja je bila veoma utjecajna u lokalnoj zajednici i koja je obavljala neku važnu društvenu djelatnost. U obitelji Prpić u Krivome Putu bila je jedna *babica* (primalja) koja je porodila mnoge Krivopučane, a po kojoj danas svi njezini potomci nose nadimak *Babica-Babičini*, kazao je Vlade Prpić *Babica*.

Primjeri: *Anika (Anka)-Aničin, Bara-Barin, Boja-Bojini, Bika-Bikini, Duda-Dudin, Isan-Isanova, Janja-Janjin, Klara-Klarini, Luca-Lucin, Lukica-Lukičin, Kaja-Kajini, Kajela-Kajelin, Maša-Mašin, Mica-Mi-*

³³ Jedan od Pavelića iz Bila (Krmpote) bio je priženjen u zaselak Zekići, pa je pored svog obiteljsko nadimka *Mijatina* dobio i novi *Zekić*, a treći nadimak *Grobar* je osobni jer je Marko grobar u Krivome Putu.

Drugi primjer su obitelj Prpića iz Serdara, koji su imali stari nadimak *Juda* iz Judića Gorice, a novi nadimak su dobili nakon što se jedan od Prpića priženio u obitelj Pavelić u Serdare, pa su po babi Božici (*Boji*) svi dobili nadimak *Bojini*, koji i danas nose, a stari nadimak *Juda* gotovo da je zaboravljen.

³⁴ Detaljnije o ekonomskim migracijama vidi u prilogu Marijete Rajković, *Pregled migracija Krivopučana* u prvom svesku Monografije.

cin, Maca-Macin, Milka-Milkin, Maša-Mašin, Marica-Maričin, Marelica-Mareličin, Puca-Pucin, Ruskinja-Ruskinjin, Ruža-Ružin, Tereza-Terezin i Vranca (Franca)-Vrančina.

Osim ovih primjera zanimljiv je i ženski nadimak Klara koji je nastao tijekom 19. st. u obitelji Šojat u Francikovcu. Baka Klara bila je utjecajna i dominantna osoba u obitelji i u cijelom selu, tako da je njezina obitelj bila prepoznatljiva i identificirala se po njoj. Ovaj nadimak i danas nose njezini potomci, primjerice unuk Ive Šojat *Klara* i njegova djeca³⁵.

4. PODJELA NADIMAKA PO KATEGORIJAMA

Obiteljski nadimci nastali su od osobnih nadimaka ili prema osobnim i prepoznatljivim fizičkim i duhovnim oznakama i značajkama te karakternim osobinama. Ovakvi nadimci često imaju podrugljiv prizvuk, ali nemaju uvijek u sebi nešto uvredljivo već se sama poruga nalazi u nekoj pričici ili dogodovštini koja nadimku daje posebno značenje u lokalnoj zajednici:

*Ampulica, Bačva, Balun, Baraba, Batina, Batalija, Bele, Bile*³⁶, *Bokulić, Brzina*³⁷, *Bulina, Bura, Burgija, Brk, Brkac, Brnde, Burlina, Bus, Butiga, Car, Colaš*³⁸, *Čambre*³⁹, *Čavlina, Čemorac, Colaš, Coto*⁴⁰, *Cole, Crvenko, Čičma, Čopić, Čopo, Čočo, Čubrk, Čule, Čuža, Dokonja*⁴¹, *Drajsan, Drimalica, Drvenica, Gajtan, Gala*⁴², *Gara*⁴³, *Giguš, Gobac, Gude*⁴⁴, *Grabar, Gusle, Gudalo, Gula, Guslić, Gušin, Gute, Gužva, Kartac, Kasela, Keba, Kečina, Kesa, Kile, Kiš, Kotur, Kožun, Kljapan, Krko, Kujan*⁴⁵, *Kule, Kure, Kurčin, Livak, Loko, Luda, Ljibina*⁴⁶, *Makulica, Mazija*⁴⁷, *Migec, Mlić, Mrda, Mrkeša, Mrkin, Mizerija, Mrce*⁴⁸, *Munela, Murta*⁴⁹, *Motika, Mute, Nožica, Oporavija, Pacula, Paljak, Pentić, Peser, Pičica, Pivalica, Pive, Pržina, Pobedrica, Prdalj, Prgac, Psever, Pset, Pujica, Pupa, Puca, Puzle, Pušililo, Ralić, Sikirica, Sirac, Skale, Soko,*

³⁵ Mladen Šojat *Bilin* iz Francikovca i Milan Šojat *Colaš* iz *Francikovca*.

³⁶ Nadimak *Bile* iz obitelji Šojat iz Francikovca nastao je još u 19. stoljeću. Naime, Mile Šojat, rođen 1870. i njegov unuk Mladen Šojat, rođen 1928., bavili su se zidanjem i paljenjem « japnenica» (vapnenica) te gašenjem *japna* (vapna). Kamen vapnenac paljenjem i gašenjem postaje bijele boje, pa je zbog toga i dobio nadimak Mile Šojat *Bile*. (Kazivači: Mladen Šojat *Bile* i Mladen Prpić, *Boja, Brada*).

³⁷ Ovaj nadimak nose Tomljanovići iz Bunice. Naime, sin Ivana Tomljanovića, Mile Tomljanović (1912.-1985.) bio je hrom te se otežano kretao. Za očekivati je bilo da dobije nadimak *Coto, Spori ili Tralje*, ali njega su nazvali *Brzina*. (kazivač Mladen Prpić *Boja, Brada*).

³⁸ Nadimak *Colaš* nastao je od glagola u hrvatskom jeziku *colati*, -am > tromo hodati ili šepati (Brodnjak 1992: 58).

³⁹ Nadimak *Čambre* dolazi od turske riječi *çam, čama* > jela, smreka (Brodnjak 1992: 63).

⁴⁰ Pridjev *cotav*, a, o znači > *hrom, šepav* (Brodnja 1992: 58.).

⁴¹ Nadimak je nastao u Alanu. U Alanu je živio čovjek koji je imao velikog konja, a bio je malen rastom. Kako bi lakše uzjahao konja, morao je tražiti neku uzvisinu. Budući da ne može «do konja», nazvan je *Dokonja* (kazivač Mladen Prpić *Boja, Brada*).

⁴² Gala, španj., svečano odjelo, svetkovina, blagdan, galantan muškarac, privlačan čovjek (Klaić 1988: 463).

⁴³ Nadimak *Gara* nosi obitelj Butkovića iz Alana. Naime, članovi ove obitelji imali su tamnu kosu, bradu, obrve i brkove, pa su od riječi *garav* (taman, crn) dobili nadimak *Garav*, tj. po baki *Gara* (Mladen Prpić *Boja, Brada*).

⁴⁴ Nadimak dolazi od hrvatskog glagola *guditi*, što znači lijepo i potihlo pjevati.

⁴⁵ Ovaj obiteljski nadimak Vukelića iz Alana nastao je od riječi *kuj*, kako se u krivoputskom kraju naziva kratki mali nož ili nožić.

⁴⁶ Kazivač Branko Tomljanović *Ropeta* iz Krivoga Puta tvrdi da nadimak *Ljibina* znači, star, iznemogao i bolestan čovjek.

⁴⁷ Nadimak *Mazija* u Arbanasima (istočno predgrađe Zadra) prezime je arbanaškog podrijetla, alb. *mezi - čelik*. Ovo ime je u toponimiju prodrlo vezano uz pučko sudstvo: *Okrivljenik koji vadi užarenu maziju i pritom se ne opeče dokazuje svoju nedužnost*. Opširnije u: Šimunović 2006: 139.

⁴⁸ Nadimak obitelji Vukelića iz Alana, *Mrce*, dolazi od hrvatske riječi *mrc, mrca m.*>mrtvac (Brodnjak 1992: 291)

⁴⁹ Nadimak *Murta* dolazi od riječi: *murtat, m. i murtatin*, tur.>izdajica, otpadnik od vjere(Brodnjak 1992: 294).

Soso, Šarac, Šare⁵⁰, Šenac, Šenprdin, Škera, Škica, Škoro, Škralje, Šigo, Šlik, Štanjar, Štelina⁵¹, Šuškalo, Šuvor, Švorac, Taban, Tambur⁵², Topo, Tralje, Trečak, Trtan, Tus, Tutan⁵³, Vorgo, Vrljan, Vran, Ždroko, Zozan, Žile i Žilica.

2. Nadimci nastali od osobnog imena česti su u mnogobrojnim obiteljiima krivoputskog područja, a pretežno su nastali od osobnog imena rodonačelnika obitelji:

Adam, Abram, Anelica, Antiša, Antonečev, Anikin, Antin. Abram, Baja, Bajo, Bara, Bareta, Babić, Bariša, Bartulov, Began, Blažičević, Blažev, Blažina, Boškov, Božin, Boja⁵⁴, Bralić, Budić, Cija, Čirilov, Danin, Dada, Domljan, Duda, Dukan, Dujan, Dujela, Dujica, Econja, Gecan, Grga, Grgajica, Ivetić, Ivić, Ilijin, Isan, Iso, Ivanov, Ivela, Ivelja, Iviša, Ikela, Isan, Jagić, Jandran, Janjin, Joja, Jola, Jandra, Josela, Jožina, Jukša, Juko, Jurin, Jolina, Joleta, Josetina, Jerkov, Josina, Jurčić, Kaić, Kajela, Kaja, Klara, Kosta, Krunin, Kuzman, Karlov, Krešimirov, Lejo, Lopac, Lovran, Lucin, Lukin, Lojze, Lucin Lukac, Lujin, Lukša⁵⁵, Marela, Marić, Markina, Matela, Markež, Markac, Markan, Maksin, Marelica, Markina, Matkov, Marojica, Mateša, Matoš, Mašin, Matan, Mareta, Marić, Marijanić, Markus(z), Melac, Miladina, Mičel, Mičan, Mijatina, Mikula, Miloš, Mičan, Milić, Mikelić, Miškec, Mijan, Miškov, Miliša, Mican, Milojsa, Milina, Milčić, Mišin, Milanko, Moko, Mukin, Nikić, Ninac, Paja, Pavan, Paviša, Pece, Pešo, Peričin, Perijan, Periša, Pićo, Radin, Roka, Rokić, Roša, Ružin, Savić, Stipan, Stipin, Šaban⁵⁶, Šimac, Špirin, Terezin, Tomas, Tomiša, Tomina, Tomin, Tinac, Vaja, Vališa, Vickov, Vide, Vinin, Vranela, Vranjić, Vrance i Vrane.

3. Obiteljske nadimke nastale od zanimanja, zvanja nositelja ili rodonačelnika rodovske zajednice nose neke obiteljske zajednice Krivoga Puta, a sličnih obilježja su i prezimena nastala od zanimanja rodonačelnika obitelji:

Apel, Babica, Ban, Blagajnik, Birt, Car, Cestar, Čoban, Grobar, Knez, Kovač, Kralj, Lugar, Pop, Popić, Poštar, Protov⁵⁷, Nona, Nonić, Samardžija, Šnajder, Šoparin⁵⁸, Tkaljic, Ugljevar i Zidar

4. Česti su i nadimci prema mjestu stanovanja, zavičajnoj pripadnosti i rođenju ili nadimci po lokalitetu (selu, zaselku otkud su došli ili gdje su nekad živjeli i radili), a mnogi nadimci po zanimanju i lo-

⁵⁰ Nadimak *Šare* vezan je za obitelj Tomljanović iz Bunice. U Bunici je živio Ivan Tomljanović (1887.-1953.), bavio se zidanjem kao priučeni majstor zidar. Kako u to vrijeme nije bilo nacrti, on je po zemlji crtao, tj. šarao, pri tom su nastajale šare (skice), pa je zbog toga dobio nadimak *Šare*. Nadimak je prešao na sina Juru, a preuzeo ga je i unuk Vlade i praukun Vlade mlađi, rođen 1976. (kazivač Mladen Prpić *Boja, Brada*).

Kćer Ive Tomljanovića *Šare* tvrdi da je otac imao na licu ožiljke od preboljelih kozica, pa je zbog toga nazvan *Šare* (kazivač Anka Tomljanović *Šare*, rođ. 1921., živi u Bunici).

⁵¹ Štelina je dio konjske zaprege, a ova obitelj se bavila prijevozom.

⁵² Nadimak *Tambur* je nastao od francuske riječi *tambur* m. > bubanj, zaklon na vratima za zaštitu od vjetrova, kiše i snijega (Brodnjak 1992: 531).

⁵³ Nadimak *Tutan* nastao od riječi *tutenj* m. > nespretnjaković (Brodnjak 1992: 540).

⁵⁴ Nadimak *Boja* nose Prpići iz Serdara, a nadimak je nastao dvadesetih godina prošlog stoljeća. Unuk Jure naziva svoju baku Božicu, Boja, pa se ovaj ženski nadimak prihvatio, pa npr. (Mile *Boja*, Ive *Boja*, Kruno *Boja* itd.). Stariji nadimak ove obitelji je Juda iz Judića Gorice, a jedan od Prpića iz Judića Gorice priženio se u obitelj Pavelić u Serdare (kazivač Mladen Prpić *Boja, Brada*).

⁵⁵ Ovaj nadimak nosi danas obitelj Tomljanović iz Bunice, a nadimak potječe iz 18. stoljeća, s područja sela Vrataruše, otkuda su podrijetlom Tomljanovići iz Bunice. Obiteljski nadimak izveden je od osobnog imena Luka (kazivač Mladen Prpić *Boja, Brada*).

⁵⁶ Ovdje je osobno muslimansko ime Šaban u funkciji nadimka. Riječ je turskog podrijetla (Saban), arapski (Šaban). Naime, tako se zove osmi mjesec lunarne islamske godine, prije mjeseca posta Ramazana. Vjerojatno se kao osobno ime nadijeva rođenim u tom mjesecu (usp. Šimunović 2006: 68).

⁵⁷ Prota je pravoslavni svećenik, a u Alanu žive samo katolici pa nije poznato kako je nastao ovaj nadimak po zanimanju neke osobe.

⁵⁸ *Šoparin* je nadimak nastao od riječi šopar > cipelar (postolar) te pripada nadimku koji je osoba dobila po zanimanju.

kalitetu, kao i osobni nadimci, vremenom su kod nekih krivoputskih obitelji prešli u obiteljske nadimke. Odakle je ili kamo pripada dotična osoba glavni je motiv etničkih nadimaka, kao. npr.:

*Bodul, Dalmatinac, Juda, Kanada, Ruskinja*⁵⁹, *Rus, Talijan, Šćava*⁶⁰, *Vugerija*⁶¹ i *Švabo*.⁶²

5. U svakodnevnoj uporabi krivoputskih obiteljski učestali su i nadimci izvedeni prema imenicama iz životinjskog i biljnog svijeta:

*Bikan, Bivina, Buva, Buša*⁶³, *Čuk, Fuks*⁶⁴, *Gavran, Grguš*⁶⁵, *Gude, Gusina*⁶⁶, *Jež, Junac, Kobac*⁶⁷, *Kos, Kujica, Kurte*⁶⁸, *Lasica, Lisica, Macin, Mačan, Mačak*⁶⁹, *Magarac, Medonja, Miš, Papaga*⁷⁰, *Paun, Pilić, Pile, Purica, Puž, Rilac*⁷¹, *Ris, Rojilo, Sokol, Soko, Sova, Srna, Škobac, Telac, Vole, Vranac, Vučina, Vuk, Zekkan, Zec, Zvirac, Zekić i Zekonja*.

Biljke: *Blitva, Bukva, Kapulica, Kupus i Riža*.

5. ZAKLJUČAK

Cilj ovoga rada bio je popisati krivoputske nadimke, kako bi se otrgnuli od zaborava te evidentirati nekoliko zanimljivih priča vezanih za nastanak pojedinih nadimaka. Također su navedena krivoputska prezimena s objašnjenjima i najčešća osobna muška i ženska imena Krivopučana.

Obiteljski nadimci dio su života, bogatstvo duha ovih ljudi. Oni oslikavaju posebnost pojedinih osoba ili čitavih obitelji te njihovo ponašanje kao i fizičke osobine ljudi koji su po njima prepoznatljivi. Poblje predstavljaju i oznake obitelji te rodova i plemena. Često svojim sadržajem izražavaju duhovnu, fizičku i satirično-humorističnu karakternu osobinu pojedine osobe, odnosno rodonačelnika obitelji.

Nadimci traju stoljećima dok se imena zaboravljaju. Oni u mnogim slučajevima, a posebice u svakodnevnoj jezičnoj komunikaciji puka preuzimaju identifikacijsku ulogu prezimena, a kod osobnih nadimaka, ulogu imena. Uglavnom su se nadimci davali u slučajevima kada je u određenoj lokalnoj sredini bilo mnogo osoba s istim imenom i prezimenom, što je posebice karakteristično za Krivi Put.

Svi nadimci, kao jezični spomenici prošlosti, čuvaju tajnu svog nastanka pa ih je često veoma teško uvrstiti u neku od jezičnih skupina. Oni, dakle, u sebi sažimaju prošla zbivanja, običaje i život uopće te je u njima pohranjeno sjećanje na mnogobrojne generacije pojedinih obitelji. Osim toga, nadimci su

⁵⁹ Kazivač Marko Vukelić Mrce, *Major* iz Alana, r. 1939. kaže: *Nadimak Rukinjin dobila je obitelj Butkovića iz Alana, čiji se jedan član, radeći u ondašnjem Sovjetskom Savezu (Rusija) dvadesetih godina 20. stoljeća, oženio Ruskinjom, koja je bila plemićkog podrijetla, pa danas njezini potomci nose nadimak Ruskinjini*.

⁶⁰ Sclavonus/ Scavonus> Šćav, *Slaven*, kako su u Veneciji zvali Hrvate. Više u: Brodnjak 1992: 409.

⁶¹ Vuger, Vugri, Vugerija, Ugri> Mađar, Mađari, kao npr. prezimena u sjevernoj Hrvatskoj Vuger ili Ugrin.

Više u: Šimunović 2006: 56.

⁶² Vjerojatno ovaj nadimak dolazi od hrvatske riječi *roj* (skupina ili društvo pčela), a za razmnožavanje pčela kažemo da se pčele roje, nastalo od glagola *rojiti*.

⁶³ Buša je vrsta goveda, krava.

⁶⁴ Nadimak Fuks (Fuksa) dolazi od njemačke riječi (Fuchsstutte-kobila lisičje boje), a u prenesenom značenju žena – probisvijet je *kobila*. Opširnije u: Klaić 1988: 458.

⁶⁵ Vrsta ptice.

⁶⁶ Vjerojatno ovaj nadimak dolazi od riječi *gusan*, a veliki gusan je *gusina*.

⁶⁷ Kobac ili Škobac je vrsta jastreba, a u krivoputskom kraju jastreb grabljivac zove se Kobac.

⁶⁸ Nadimak *Kurte* nastao je od turske riječi *kurt*>*vuk* (Šimunović 2006: 401).

⁶⁹ Mačak je umilan, ali neobljubljen čovjek, onaj koji «grebe» svojim riječima i postupcima.

⁷⁰ Papagaj, -aja, njem. Papagei, tal. papagallo-papiga, zelena tropska ptica (Klaić 1988: 1002).

⁷¹ Imenica *rilica* ž., *rilce*, *rilo* označava izduženi dio glave ili prednjeg dijela tijela kod nekih beskičmenjaka i kralježnjaka (krilca), (Brodnjak 1992: 468).

572 859	- IVAN, MAJORIJA 2, SENJSKA DRAGA	764 061
	- IVAN, SMILJAN 154,	678 742
	- IVAN, VAGANAC 130, SMILJAN	678 735
	- IVAN, VIDOVAČ CESARIČKI 17,	694 318
	- IVAN IVINA, NIKOLE JURISIĆA 51, SENJ	881 616
	- IVAN IVIŠA, PUSTOŠA 1, SENJ	882 586
572 200	- IVAN KAVARICA, MRZLI DOL 2,	616 819
572 234	- IVAN-VLADO, I. SENJANINA 21, SENJ	881 261
	- IVANKA, NIKOLE JURISIĆA 10, SENJ	882 650
	- IVICA, DR ANTE STARČEVIĆA 42, GOSPIĆ	576 045
694 063	- IVICA, MIROSLAVA KRALJEVIĆA 6, GOSPIĆ	573 332
694 063	- IVICA, LEDENIK 13, LEDENIK CESARIČKI	633 018
	- IVICA, GORNJA DUBRAVA BB, OTOČAČ	771 593
661 510	- IVICA, S.S.KRANJČEVIĆA 20, SENJ	882 510
661 509	- IVICA, SMILJAN BB,	678 908

Slika 3: *Suvremena upotreba nadimaka u telefonskom imeniku. Dio imenika s prezimenom Prpić. Iz Telefonskog imenika RH 1999./2000., Knjiga 9, str. 44, izdavač: HT d.d. Zagreb.*

neiscrpna riznica jezičnog i povijesnog bogatstva jednog naroda, pa i oni kao i ljudi nastaju, nestaju i zaboravljaju se.

Starost, količina i raznovrsnost obiteljskih i osobnih nadimaka bunjevačkih prezimena krivoputskog kraja, značajna je za istraživanje jezičnih osobina govora te etnogeneze Bunjevaca.

IZVORI:

Stališ duša /Status Animarum/ Župe Krivi Put, knjiga I, kućni broj 3 do 371.

Stališ duša /Status Animarum/ Župe Krivi Put, knjiga II, kućni broj od 371.

Stališ duša /Status Animarum/ Župe Krivi Put, Knjiga III, Alan i Mrzli Dol

LITERATURA:

BOGOVIĆ, Mile (1988): Pavlini u Senju. Senjski zbornik, 15: 15-28. Senj.

BOGOVIĆ, Mile (1990): Biskup Mirko Ožegović. Senjski zbornik 17:249-260. Senj.

BOGOVIĆ, Mile (2008): Župa Krivi Put. U: *Živjeti na Krivom Putu. Etnološko-povijesna monografija o primorskim Bunjevcima*, 1. svezak, ur. Milana Černelić, Marijeta Rajković, Tihana Rubić, str. 69-75.

BRODNJAK, Vladimir (1882): Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika, Školske novine, Zagreb.

FELDBAUER, Božidar (2004): Leksikon naselja Hrvatske. sv. I. i II., Zagreb.

FRAS, Franjo Julije (1988): Cjelovita topografija Karlovačke Vojne krajine, Ličke župe, Gospić (pretsak izdanja knjige iz 1835).

HURM, Antun (1959): Njemačko hrvatskosrpski rječnik. Školska knjiga, Zagreb.

KLAIĆ, Bratoljub (1988): Rječnik stranih riječi. Nakladni zavod MH-e, Zagreb.

KORENČIĆ, Mirko (1979): Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971. Zagreb.

LJUBOVIĆ, Blaženka (2008): Zemljopisni položaj i pregled novije povijesti Krivoga Puta. U: *Živjeti na Krivom Putu. Etnološko-povijesna monografija o primorskim Bunjevcima*, 1. svezak, ur. Milana Černelić, Marijeta Rajković, Tihana Rubić, str. 49- 68, Zagreb, Senj.

PAVELIĆ, Rikard (1991): Stopa predaka, Bunjevci u Hrvatskom primorju, Gorskom kotaru i Lici. Osobna naklada. Rijeka.

PAVIČIĆ, Stjepan (1962): Seobe i naselja u Lici. Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, JAZU, knjiga 41: 5-330, Zagreb.

PAVLIČEVIĆ, Dragutin (1989): Seobe Vlaha Krmpočana u XII. stoljeću. U: Vojne krajine u jugoslaven-skim zemljama u novom veku do Karlovačkog mira 1699, SANU, 147-168, Beograd.

- RAJKOVIĆ, Marijeta (2008.): Selidbe i suživot na ljetnim stanovima. U: *Živjeti na Krivom Putu. Etnološko-povijesna monografija o primorskim Bunjevcima*, 1. svezak, ur. Milana Černelić, Marijeta Rajković, Tihana Rubić, str. 159-183, Zagreb, Senj.
- SALOPEK, Hrvoje (2007): Ogulinsko –modruški rodovi, Matica hrvatska. Ogulin-Hrvatska matica iseljenika - Rodoslovna Udruga P. R. Vitezović, Zagreb.
- SEKULIĆ, Ante (2006): Osobna imena, prezimena i nadimci Bačkih Hrvata. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović i NIU Hrvatska riječ, Subotica.
- ŠARIĆ, Marko (2008): Bunjevci u ranom srednjem vijeku – postanak i razvoj jedne predmoderne etnije. U: *Živjeti na Krivom Putu. Etnološko-povijesna monografija o primorskim Bunjevcima*, 1. svezak, ur. Milana Černelić, Marijeta Rajković, Tihana Rubić, str. 15-43, Zagreb, Senj.
- ŠIMUNDIĆ, Mate (1988): Rječnik osobnih imena. Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb.
- ŠIMUNOVIĆ, Petar (2006): Hrvatska prezimena. III. izd., Golden Marketring i Tehnička knjiga, Zagreb.
- ZORIČIĆ, Bojan (2006): Nadimci novljanske okolice. U: *Vinodolski zbornik 11*: 320-331, Crikvenica.
- ZORIČIĆ, Svetozar (2000): Novljanski nadimci. U: *Novljanski zbornik 4*:380-388, Novi Vinodolski.